

1 Visietekst autisme: Het anti-project van MPIGO De Vloedlijn

1.1 Inleiding :

In onze scholen bieden wij verschillende mogelijkheden aan met betrekking tot antiwerking.

In onze kleuterklassen bevinden zich kinderen mét en zonder diagnose autisme in dezelfde pedagogische eenheid (P.E.). De kinderen met ASS krijgen er specifieke antiwerking. Op niveau lager onderwijs beschikken we over klassen met uitsluitend antiwerking, maar ook pedagogische eenheden met geïntegreerde antiwerking.

Wij bieden de ouders steeds de mogelijkheid om te kiezen voor geïntegreerde antiwerking of specifieke autiklassen.

Daarnaast geeft onze school binnen de inclusiegedachte **gon-begeleiding**.

1.2 Auto-didactiek :

Kinderen met autismspectrumstoornissen hebben het moeilijk met prikkelselectie, -verwerking en betekenisgeving. Hun denken is anders. Om leeransen te bieden moeten wij gebruik maken van een aangepaste onderwijsstrategie.

Dit willen wij in eerste instantie doen door het toepassen van een didactiek die aangepast is aan de leerstijl van kinderen met een autismspectrumstoornis. Het houdt in dat wij, als omgeving, ons zullen aanpassen aan het kind door verheldering aan te brengen.

De onvoorspelbaarheid van de omgeving wordt **voorspelbaar** gemaakt.

Het aanbieden van **visuele verheldering** is een middel om kinderen met autismspectrumstoornissen te leren vat krijgen op hun omgeving en zo hun ontwikkeling te bevorderen.

Op deze wijze worden ze geholpen om op termijn zo zelfstandig mogelijk taken te kunnen uitvoeren en zelfstandigheid te verwerven.

1.3 Werkwijze :

Onze werkwijze is gebaseerd op de consensusbenadering die vertrekt vanuit de principes van de TEACCH-benadering, met name :

* Verduidelijking in tijd en ruimte

- Verheldering :

- Duidelijkheid scheppen omtrent de verwachtingen die we hebben naar de leerlingen toe.
- De samenhang tussen gebeurtenissen verhelderen.
- Relaties en emoties tussen mensen verduidelijken.

- Een gevoel van veiligheid creëren door het structureren van hun omgeving. Dit realiseren we door de inrichting van de lokalen te verduidelijken. Ook activiteiten gaan we verhelderen door het aangeven en visualiseren van duidelijke regels.

- *Visualisatie* : in de communicatie met leerlingen hanteren we een visuele en concrete communicatiestijl. Vaardigheden worden bijgebracht aan de hand van visuele ondersteuning (vb. stappenplannen) en ook dag-, week-, maand- en (eventueel jaarschema's) worden aangewend.

- * **Individualisering** : iedere leerling wordt als een individu beschouwd: er wordt rekening gehouden met hun interesses, hun vaardigheids- en sensorisch profiel en hun specifieke problematiek, samenhangend met autisme. Hiertoe wordt gedifferentieerd gewerkt binnen de klas, op maat van het kind. Om onderwijs op maat aan te bieden wordt er gewerkt in kleine pedagogische eenheden.
- * **Functionaliteit** : het leerprogramma is opgesteld in functie van het bijbrengen van concrete leef- en leervaardigheden, bruikbaar in de gemeenschap.
- * **Continuïteit** : een intensieve samenwerking tussen alle betrokken leerkrachten is van essentieel belang, regelmatig teamoverleg, samenwerking met de ouders en/of de leefgroep is belangrijk om éézelfde begeleidingsstijl in de verschillende contexten (thuis, leefgroep, school) na te streven. Deze continuïteit is ook belangrijk om de overgang van de lagere naar de secundaire afdeling te optimaliseren.
- * **Transfer** : de geleerde leef- en leervaardigheden worden actief veralgemeend en toegepast in een diversiteit van contexten, o.a. via extra muros-activiteiten.
- * **Samenwerking met ouders of verantwoordelijken** : deze samenwerking verloopt veel intenser dan bij andere leerlingen. Vaak stellen zich meer problemen thuis, waarbij een beroep wordt gedaan op school om tot een oplossing te komen. De ouders zijn inderdaad ook heel kritisch en begaan met hun kind, zodat ze zelf aansturen op een nauwe samenwerking. Hiervoor worden ouders uitgenodigd op de klassenraden en kunnen heen- en weer-schrijven aangewend worden. Wij kunnen de idee hebben dat op school alles vlot verloopt, terwijl de leerlingen thuis hun frustraties uitwerken (oppassen voor het overschatten van hun mogelijkheden!) Dit moet tijdig kunnen bijgestuurd worden en daarom is intens contact met de ouders belangrijk.

Doorheen de verschillende schooljaren streven we naar een vaste, éénduidige werkwijze.

1.4 Handlingsplan :

In het handlingsplan baseren wij ons op onderstaande pijlers, die belangrijk zijn bij het werken met personen met autisme :

- * **Zelfredzaamheid** : handelingen bij het eten en drinken, het aan- en uitkleden, lichaamshygiëne, toiletgebruik, ...
- * **Communicatie** : begrippen in het algemeen, tijdsbegrippen begrijpen, lichaamstaal in verschillende situaties begrijpen, herkennen en gepast leren uiten van emoties, leren communiceren met anderen, ...
- * **Vrijtijdsvaardigheden** : invullen van de vrije tijd : nieuwe activiteiten aanleren en leren om zich alleen en in groep zinvol bezig te houden.
- * **Sociale vaardigheden** : het kunnen begrijpen en interpreteren van menselijk gedrag; voorkomen van angst- of paniekreacties, het kunnen omgaan met fysiek contact, leren op de juiste manier contact leggen,....
- * **Maatschappelijk functioneren** : verkeersveiligheid, algemene veiligheid, op uitstap kunnen gaan, kunnen omgaan met geld,...
- * **Functionele vaardigheden** : bij leerlingen met autisme is het vooral belangrijk om hetgeen ze hier aanleren zo functioneel mogelijk te houden, m.a.w. wat nuttig is voor het latere leven.
Extra-muros activiteiten in functie van het aanleren van sociale vaardigheden naast het educatieve aspect, zijn zeker ook een belangrijk element in de opleiding.
De lessen LO draaien niet rond het competitieve, maar wel rond het recreatieve aspect.
- * **Schoolse werkvaardigheden** : individueel kunnen werken, werken in groep, relatie met medeleerlingen, leerkrachten en opdrachtgevers, ...
- * **Seksualiteit en relaties** : seksuele voorlichting en relaties.

Tijdens overleg- en evaluatiemomenten wordt het individueel - of groepshandlingsplan aangepast aan de noden van het kind.

1.5 Concrete uitwerking :

- * **Locatie** : het klaslokaal is geïntegreerd in het schoolgebouw
- * **Lokaal** : hun lokaal is ingedeeld in gedifferentieerde ruimtes en eventuele individuele werkhoecken.
- * **Personeel** : het aantal personeelsleden wordt zo beperkt mogelijk gehouden, om een zo conform mogelijke aanpak na te streven. Er wordt naar gestreefd dat alle toezichten worden gedaan door personeel dat werkzaam is binnen het project. Bij afwezigheid van een leerkracht moet de vervanging gebeuren door iemand die vertrouwd is met de problematiek van de leerlingen. Een te groot aantal begeleiders verhoogt de moeilijkheid om te komen tot een heldere, eenduidige begeleidingsstijl. Een te kort aan personeel vergroot de draaglast van die enkelen. Bij ziekte wordt de vervanging gedaan door iemand uit het team, betrokken bij de betreffende klas.

Alle leerkrachten hebben introductie gekregen op de problematiek, de klastitularissen hebben nascholing gevolgd .

* **Pauze** : zelfde speeltijden en speelplaats in functie van sociale integratie. Een rustige speelplaats is tevens aanwezig voor die klassen, waarvan de leerlingen nood hebben aan een duidelijke invulling van hun vrije tijd. Indien noodzakelijk wordt na overleg aan bepaalde leerlingen toestemming gegeven om de rustpauze prikkelarm te laten beleven hetzij in afzondering of op de rustige speelplaats.

* **Refter** :

1. Anti-refter : voor die leerlingen met ASS die gevoelig zijn voor achtergrondgeluiden en drukte, of weinig nabijheid van anderen kunnen verdragen. Dit gebeurt in een afgebakende zone binnen de gewone refter.

2. Geïntegreerd in de refter : voor de leerlingen met ASS, die goed kunnen functioneren in de gewone refter.

* **Klassenraden** : overleg is broodnodig om te weten waar we staan met onze leerlingen. We moeten een duidelijk beeld kunnen opmaken van elke leerling. Hierbij komen we de mogelijkheden en tekorten te weten. Een evaluatie of bijsturing is ook geregeld nodig; ook dit vraagt weer om samenspraak en overleg.

* **Samenwerking met het CLB** : wij beogen een nauwe samenwerking met het CLB. Zij hebben een erkenning om aanvragen in te dienen bij het Vlaams Agentschap voor personen met een beperking¹.

Tijdens de schoolloopbaan van de leerlingen kan dit bijvoorbeeld gaan om een aanvraag tot thuisbegeleiding, persoonlijk assistentie-budget, ...

1.6 Personeel

Het autiteam bestaat uit leerkrachten en kindbetrokkenen die open staan voor de problematiek van deze kinderen en bereid zijn om in team te zoeken naar de beste aanpak voor elk individueel kind.

De leerlingen worden omringd door deskundig personeel, bestaande uit :

- medisch personeel : de schoolarts en verpleegkundige
- leerkrachten algemene en levensbeschouwelijke vakken en lichamelijke opvoeding
- paramedisch personeel : logopedist, kinesist, ergotherapeut, en kinderverzorgster.
- CLB
- orthopedagoog, opvoed(st)ers.
- GON begeleiders
- de overkoepelende anti-coördinator GO!

¹ Meer info op www.vlafo.be

Het personeel dat fungeert in het autiteam volgt intensieve bijscholing, hetzij door naschoolse cursussen te volgen, hetzij door rapportering tijdens de werkgroep 'autisme' over een gevolgde nascholing.

Al het overige personeel heeft ook nascholing gevolgd omtrent dit onderwerp. Zij moeten ook notie hebben van autisme en hoe er mee omgaan en de visie van de school ondersteunen. Het aantal personeelsleden binnen de autiwerking wordt zo beperkt mogelijk gehouden om een zo conform mogelijke aanpak na te streven.

Voor wat betreft de ondersteuning naar de autiwerking in het algemeen en specifieke vragen naar aanpak kunnen wij beroep doen op de auticoördinator van het Gemeenschapsonderwijs.

1.7 Besluit :

Kinderen met autisme vragen om een specifieke aanpak.

Daarom willen we ons als school inspannen om hen te leren zich geleidelijk aan te integreren in het gewone leven en op een sociaal aanvaardbare wijze te functioneren in hun relaties.

We zijn ons bewust dat dit stapsgewijze moet gebeuren met het nodige begrip voor hun eigen leefwereld.

1.8 Bronvermelding :

Wij hebben ons in de aanvang, bij het opstellen van onze visietekst, gebaseerd op de visietekst van IBSO Woudlucht en BS BOGO De Bloesem. Nadien werd onze visietekst op regelmatige basis bijgewerkt en aangepast.